Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

20 päivänä joulukuuta 2017*

Ennakkoratkaisupyyntö – Asetus (EY) N:o 6/2002 – Yhteisömallit – 110 artiklan 1 kohta – Suojan puuttuminen – Niin sanottu korjauslauseke – Käsite ”moniosaisen tuotteen osa” – Moniosaisen tuotteen korjaaminen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi – Toimenpiteet, joita käyttäjän on toteutettava vedotakseen korjauslausekkeeseen – Auton jäljennösvanne, joka on samanlainen kuin alkuperäisen vanteen malli

Yhdistetyissä asioissa C-397/16 ja C-435/16,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyynnöistä, jotka Corte d’appello di Milano (Milanon ylioikeus, Italia) ja Bundesgerichtshof (ylin yleinen tuomioistuin, Saksa) ovat esittäneet 15.6. ja 2.6.2016 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 18.7. ja 4.8.2016, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

Acacia Srl

vastaan

Pneusgarda Srl, konkurssissa, ja

Audi AG (C-397/16)

sekä

Acacia Srl ja

Rolando D’Amato

vastaan

D[r]. Ing. h.c. F. Porsche AG (C-435/16),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič (esittelevä tuomari) sekä tuomarit A. Rosas, C. Toader, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: H. Saugmandsgaard Øe,

kirjaaja: hallintovirkamies R. Schiano,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 14.6.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

* Oikeudenkäyntikielet: saksa ja italia.

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Acacia Srl ja Rolando D'Amato, edustajinaan F. Munari, M. Esposito ja A. Macchi, avvocati, sekä B. Schneiders, D. Treue ja D. Thoma, Rechtsanwälte,

– Audi AG, edustajinaan G. Hasselblatt, Rechtsanwalt, sekä M. Cartella ja M. Locatelli, avvocati,

– Dr. Ing. h.c. F. Porsche AG, edustajinaan B. Ackermann ja C. Klawitter, Rechtsanwälte,

– Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajinaan M. Santoro, S. Fiorentino ja L. Cordi, avvocati dello Stato,

– Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze, M. Hellmann ja J. Techert,

– Ranskan hallitus, asiamiehenään D. Segoin,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. Bulterman ja H. Stergiou,

– Euroopan komissio, asiamiehinään J. Samnadda, V. Di Bucci ja T. Scharf,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.9.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat yhteisömallista 12.12.2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 6/2002 (EYVL 2002, L 3, s. 1) 110 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Nämä pyynnöt on esitetty kahdessa asiassa, joista ensimmäisessä asianosaisina ovat yhtäältä Acacia Srl ja toisaalta Pneusgarda Srl (konkurssissa) ja Audi AG sekä toisessa yhtäältä Acacia ja sen johtaja Rolando D'Amato ja toisaalta Dr. Ing. h.c. F. Porsche AG (jäljempänä Porsche) ja joissa on kyse siitä, että Acacian väitetään loukanneen yhteisömalleja, joiden haltijoita Audi ja Porsche ovat.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Sopimuksen tekijän- ja teollisoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista

3 Sopimus tekijän- ja teollisoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista hyväksyttiin Uruguayn kierroksen monenvälisissä kauppaneuvotteluissa (1986–1994) laadittujen sopimusten tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa 22.12.1994 tehdyllä neuvoston päätöksellä 94/800/EY (EYVL 1994, L 336, s. 1). Sen 26 artiklan 2 kohdassa määrätään seuraavaa:

"Jäsenet voivat säätää rajoitettuja poikkeuksia teollismallien suojaan edellyttäen, että sellaiset poikkeukset eivät ole kohtuuttom[ia] suojattujen teollismallien normaalin hyväksikäytön kan[nalta] eivätkä kohtuuttomasti vahingoita teollismallin omistajan oikeutettuja etuja, ottaen huomioon kolmansien osapuolien oikeutetut edut."

Unionin oikeus

Direktiivi 98/71/EY

4 Mallien oikeudellisesta suojasta 13.10.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/71/EY (EYVL 1998, L 289, s. 28) johdanto-osan 19 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”monille teollisuuden aloille on tärkeää, että tämä direktiivi annetaan pikaisesti; jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämistä kaikilta osin ei voida tässä vaiheessa toteuttaa sikäli kuin on kyse suojattujen mallien käytöstä moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi, jos tuote, johon malli sisältyy tai johon mallia sovelletaan, on osa moniosaista tuotetta, jonka ulkoasusta suojattu malli on riippuvainen; vaikka jäsenvaltioiden lainsäädäntöä ei kaikilta osin ole lähennetty sikäli kuin on kyse suojattujen mallien käytöstä moniosaisen tuotteen korjaukseen edellä mainitussa tarkoituksessa, tämän ei tulisi estää sellaisten malleja koskevaan lainsäädäntöön sisältyvien muiden kansallisten säännösten lähentämistä, jotka kaikkein välittömimmin vaikuttavat sisämarkkinoiden toimintaan; tästä syystä jäsenvaltioiden olisi toistaiseksi pidettävä voimassa perustamissopimuksen mukaisia säännöksiä, jotka liittyvät osan suojatun mallin käyttöön moniosaisen tuotteen korjaamiseen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi, tai jos ne ottavat käyttöön uusia tällaiseen käyttöön liittyviä säännöksiä, näiden säännösten tarkoituksena olisi oltava vain tällaisten osien markkinoiden vapauttaminen; – –”

5 Kyseisen direktiivin 14 artiklassa, jonka otsikko on ”Siirtymäsäännös”, säädetään seuraavaa:

”Siihen saakka kunnes direktiivin tarkistukset on hyväksytty komission ehdotuksesta 18 artiklan säännösten mukaisesti, jäsenvaltioiden on pidettävä voimassa nykyiset säädöksensä, jotka liittyvät osan suojatun mallin käyttöön moniosaisen tuotteen korjaamiseen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi, ja niiden on tehtävä muutoksia näihin säännöksiin vain, jos tarkoituksena on tällaisten osien markkinoiden vapauttaminen.”

Asetus N:o 6/2002

6 Asetuksen N:o 6/2002 johdanto-osan 1, 9 ja 13 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(1) Yhtenäinen järjestelmä sellaisen yhteisömallin saamiseksi, jolla on yhdenmukainen ja yhtäläisellä tavalla vaikuttava suoja koko yhteisön alueella, edistää perustamissopimuksessa määriteltyjä yhteisön tavoitteita.

– –

(9) Tämän asetuksen sisältämät, mallilainsäädäntöön liittyvät aineelliset säännökset olisi yhdenmukaistettava direktiivin 98/71/EY vastaavien säännösten kanssa.

– –

(13) Direktiivillä 98/71/EY ei voida täysin lähentää jäsenvaltioiden lainsäädäntöä, joka koskee suojattujen mallien käyttöä moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi silloin, kun mallia sovelletaan tai [se] sisältyy sellaiseen tuotteeseen, joka on osa moniosaista tuotetta, jonka ulkoasusta suojattu malli on riippuvainen. Mainittua direktiiviä koskeneen sovittelumenettelyn yhteydessä komissio sitoutui tarkastelemaan direktiivin säännösten vaikutuksia kolme vuotta sen täytäntöönpanopäivämäärän jälkeen erityisesti niiden teollisuudenalojen osalta, joihin asia eniten vaikuttaa. Kunnes neuvosto on komission ehdotuksen pohjalta päättänyt, miten asiassa menetellään, olisi näin ollen aiheellista olla

antamatta yhteisömallin nojalla suojaa mallille, jota sovelletaan tai joka sisältyy sellaiseen tuotteeseen, joka on osa moniosaista tuotetta, jonka ulkoasusta malli on riippuvainen ja jota käytetään moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi."

7 Kyseisen asetuksen 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

a) 'mallilla' tuotteen tai sen osan ulkomuotoa, joka johtuu tuotteen ja/tai sen koristelun piirteistä, erityisesti linjoista, ääriviivoista, väreistä, muodosta, pintarakenteesta ja/tai materiaalista;

b) 'tuotteella' teollisesti tai käsityönä valmistettuja tavaroita mukaan luettuina muun muassa osat, jotka on tarkoitettu koottavaksi moniosaiseksi tuotteeksi, pakkauksia, pakkauksen ulkoasua, graafisia symboleita ja typografisia kirjasinlajeja, ei kuitenkaan tietokoneohjelmia;

c) 'moniosaisella tuotteella' tuotetta, joka koostuu useista osista, jotka voidaan korvata tuotteen purkamisen ja uudelleen kokoamisen mahdollistavalla tavalla."

8 Saman asetuksen 4 artiklassa, jonka otsikkona on "Suojan edellytykset", säädetään seuraavaa:

"1. Malli suojataan yhteisömallilla vain, jos se on uusi ja luonteeltaan yksilöllinen.

2. Sellaista mallia, jota sovelletaan tai joka sisältyy moniosaisen tuotteen osana olevaan tuotteeseen, pidetään uutena ja luonteeltaan yksilöllisenä vain:

a) jos osa, sen jälkeen, kun se on sisällytetty moniosaiseen tuotteeseen, pysyy näkyvissä tuotteen tavanomaisen käytön aikana, ja

b) siltä osin kuin nämä osan näkyvät piirteet itsessään täyttävät uutuuden ja yksilöllisen luonteen vaatimukset.

3. Edellä 2 kohdan a alakohdan mukaisella 'tavanomaisella käytöllä' tarkoitetaan loppukäyttäjän toimesta tapahtuvaa käyttöä, lukuun ottamatta kunnossapito-, huolto- tai korjaustöitä."

9 Saman asetuksen 19 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Rekisteröity yhteisömalli antaa haltijalleen yksinoikeuden käyttää mallia ja estää kolmatta osapuolta käyttämästä sitä ilman haltijan lupaa. Edellä mainittu käyttö käsittää erityisesti sellaisen tuotteen, johon kyseinen malli sisältyy tai johon sitä sovelletaan, valmistamisen, tarjoamisen, markkinoille saattamisen, maahantuonnin, maastaviennin tai käytön sekä tällaisen tuotteen varastoinnin näihin tarkoituksiin."

10 Asetuksen N:o 6/2002 110 artiklassa, jonka otsikkona on "Siirtymäsäännös", säädetään seuraavaa:

"1. Kunnes tähän asetukseen komission ehdotuksesta tehtävät muutokset tulevat voimaan, yhteisömalliin perustuvaa suojaa ei ole mallilla, joka on [moniosaisen tuotteen osa,] jota käytetään 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla kyseisen moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu komission ehdotus esitetään samanaikaisesti kuin muutokset, joita komissio samasta aiheesta esittää direktiivin 98/71/EY 18 artiklan mukaisesti, ja ehdotuksessa otetaan huomioon kyseiset muutokset."

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

Asia C-397/16

11 Audi on usean auton kevytmetallivanteille myönnetyn yhteisömallin haltija.

12 Acacia valmistaa tavaramerkillä WSP Italy kevytmetallivanteita, joita myydään sen omalla internetsivustolla, joka on saatavilla useilla kielillä. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tietyt näistä vanteista ovat samanlaisia kuin Audin kevytmetallivanteet. Acacian valmistamissa vanteissa on merkintä ”NOT OEM”, joka tarkoittaa, ettei niitä ole valmistettu alkuperäisvarusteena. Näihin tuotteisiin liitetyt kaupalliset ja tekniset asiakirjat, myyntilaskut ja Acacian internetsivusto osoittavat, että kyseisiä vanteita myydään pelkästään korjaamiseen tarkoitettuina varaosina.

13 Audi nosti kanteen Tribunale di Milanossa (Milanon alioikeus, Italia), jotta tämä toteaisi, että Acacian harjoittama kyseisten vanteiden myynti tarkoittaa sen yhteisömallien loukkaamista. Tämä tuomioistuin hyväksyi kanteen.

14 Acacia on valittanut mainitun tuomioistuimen tuomiosta Corte d'appello di Milanoon (Milanon ylioikeus, Italia). Todettuaan muun muassa, että Italian ja muiden jäsenvaltioiden tuomioistuimet ovat tehneet ristiriitaisia ratkaisuja niin sanotun korjauslausekkeen soveltamisesta, mainittu tuomioistuin katsoo, että on olemassa varteenotettava epätietoisuus asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdan tulkinnasta.

15 Näissä olosuhteissa Corte d'appello di Milano on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Ovatko tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja palveluiden tarjoamisen vapautta sisämarkkinoilla koskevat periaatteet, eurooppalaisia kilpailusääntöjä ja sisämarkkinoiden vapauttamista koskevia sääntöjä koskeva tehokkuusperiaate, unionin oikeuden tehokkaan vaikutuksen periaate ja unionin oikeuden yhdenmukaista soveltamista Euroopan unionissa koskeva periaate ja unionin johdetun oikeuden säännökset, kuten direktiivi 98/71 ja erityisesti sen 14 artikla, [Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin moottoriajoneuvoalalla 27.5.2010 annetun komission] asetuksen [(EU)] N:o 461/2010 [(EUVL 2010, L 129, s. 52)] 1 artikla tai [henkilöautojen ja niiden perävaunujen pyörien hyväksymisen yhdenmukaisista vaatimuksista annettu] Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission (UN-ECE) sääntö nro 124, esteenä sellaiselle asetuksen (EY) N:o 6/2002 110 artiklaan sisältyvän korjauslausekkeen tulkinnalle, jossa jäljennösvannetta, joka on ulkoasultaan samanlainen kuin alkuperäinen ensiasennusvanne ja joka on hyväksytty edellä mainitun Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission edellä mainitun säännön nro 124 mukaisesti, ei katsota sellaiseksi osaksi moniosaista tuotetta (henkilöauto), jota käytetään kyseisen moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, ovatko rekisteröityjä malleja koskevat teollisoikeudelliset säännökset ensimmäisessä kysymyksessä tarkoitetun intressipunninnan perusteella esteenä sille, että korjauslauseketta sovellettaisiin täydentäviin jäljennöstuotteisiin, jotka asiakas on saattanut valita eri tavoin, sen olettamuksen perusteella, että korjauslauseketta on tulkittava suppeasti ja että siihen voidaan vedota rajoitetusti muodoltaan sidonnaisten varaosien osalta eli sellaisten osien osalta, joiden muoto on määritetty käytännössä muuttumattomaksi moniosaisen tuotteen ulkoasuun nähden, jolloin suljetaan pois muut osat, joita on pidettävä korvaavina ja asiakkaan mieltymysten mukaisesti vapaasti sovellettavina?

3) Jos toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, mihin toimenpiteisiin jäljennösvanteiden valmistajan on ryhdyttävä varmistaakseen tuotteidensa, jotka on tarkoitettu moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi, liikkuvuuden lainmukaisuuden?"

Asia C-435/16

16 Porsche on useiden kevytmetallivanteille myönnettyjen yhteisömallien haltija.

17 Acacian valmistamia vanteita myydään Saksassa sen internetsivustolla, joka on suunnattu loppukuluttajille ja joka on saatavilla saksankielisenä. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tietyt näistä vanteista ovat samanlaisia kuin Porschen kevytmetallivanteet. Mainittu tuomioistuin toteaa, että Acacian mukaan sen valmistamia vanteita, jotka on tarkoitettu käytettäväksi Porschen ajoneuvoissa, voidaan käyttää vain tämän valmistajan ajoneuvoissa. Porsche on väittänyt mainitussa tuomioistuimessa, että kyseisiä vanteita tarjotaan myös väreissä ja ko'oissa, jotka eivät vastaa alkuperäisiä tuotteita.

18 Porsche nosti Landgericht Stuttgartissa (Stuttgartin alioikeus, Saksa) kanteen, jossa se vaati toteamaan, että Acacian harjoittama kyseisten vanteiden valmistus ja myynti tarkoittaa sen yhteisömallien loukkaamista. Kyseinen tuomioistuin hyväksyi kanteen.

19 Koska Acacian ja D'Amaton alioikeuden ratkaisusta tekemä valitus hylättiin, ne ovat tehneet Revision-valituksen ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että valituksen hyväksyminen riippuu siitä, voiko Acacia vedota korjauslausekkeeseen, joka sisältyy asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohtaan. Sen mukaan tämän säännöksen tulkintaan liittyy kuitenkin useita vaikeuksia.

20 Näissä olosuhteissa Bundesgerichtshof (ylin yleinen tuomioistuin, Saksa) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Rajoittuuko asetuksen (EY) N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun rajoituksen soveltaminen määrämuotoisiin osiin eli sellaisiin osiin, joiden muoto on koko tuotteen ulkoasun myötä periaatteessa määritetty pysyvästi ja joiden muotoa – esimerkiksi moottoriajoneuvon vanteiden muotoa – asiakas ei siis voi vapaasti valita?

2) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, rajoittuuko asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun rajoituksen soveltaminen yksinomaan samanlaisten eli myös väreiltään ja ko'oiltaan alkuperäisiä tuotteita vastaavien tuotteiden tarjontaan?

3) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, sovelletaanko asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua rajoitusta kyseistä mallia lähtökohtaisesti loukkaavan tuotteen tarjoajan hyväksi vain silloin, jos kyseinen tarjoaja varmistaa objektiivisesti, että sen tuote voidaan hankkia yksinomaan korjaustarkoitukseen eikä myös muihin tarkoituksiin, kuten muun muassa koko tuotteen varustelun parantamiseksi tai räätälöimiseksi?

4) Mikäli kolmanteen kysymykseen vastataan myöntävästi, mitä toimenpiteitä kanteen kohteena olevaa mallia lähtökohtaisesti loukkaavan tuotteen tarjoajan on toteutettava varmistaakseen objektiivisesti, että sen tuote voidaan hankkia yksinomaan korjaustarkoitukseen eikä myös muihin tarkoituksiin, kuten muun muassa koko tuotteen varustelun parantamiseksi tai räätälöimiseksi? Riittääkö se,
   a) että tarjoaja sisällyttää myyntiesitteeseen maininnan siitä, että myynti tapahtuu yksinomaan korjaustarkoitukseen koko tuotteen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi, vai
   b) onko tarjoajan asetettava toimituksen edellytykseksi, että ostaja (kauppias tai kuluttaja) ilmoittaa kirjallisesti käyttävänsä tarjottua tuotetta ainoastaan korjaustarkoitukseen?"

21 Asiat C-397/16 ja C-435/16 yhdistettiin unionin tuomioistuimen presidentin 25.4.2017 antamalla määräyksellä suullista käsittelyä ja tuomion antamista varten.

Vaatimukset suullisen käsittelyn aloittamisesta uudelleen

22 Porsche ja Audi ovat vaatineet unionin tuomioistuimen kirjaamoon 24.11. ja 1.12.2017 toimittamillaan kirjelmillä, että asian käsittelyn suullinen vaihe aloitettaisiin uudelleen unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 83 artiklan mukaisesti.

23 Porsche ja Audi väittävät vaatimustensa tueksi, että julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa esittämät väitteet ovat perusteettomia eikä niitä ole käsitelty kontradiktorisessa menettelyssä erityisesti asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohtaan sisältyvän korjauslausekkeen syntyhistorian osalta.

24 Työjärjestyksensä 83 artiklan mukaan unionin tuomioistuin voi julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta, tai jos asianosainen on suullisen vaiheen päättyneeksi julistamisen jälkeen vedonnut uuteen seikkaan, joka voi olennaisesti vaikuttaa unionin tuomioistuimen ratkaisuun, taikka jos asia on ratkaistava sellaisella perusteella, josta asianosaisella tai Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitetulla osapuolella ei ole ollut tilaisuutta lausua.

25 Näin ei ole nyt käsiteltävässä asiassa. Asiassa ei nimittäin ole vedottu uuteen seikkaan. Lisäksi komissio on käsitellyt korjauslausekkeen syntyhistoriaa kirjallisissa huomautuksissaan, ja kaikki asianosaiset ovat keskustelleet siitä suullisessa käsittelyssä. Unionin tuomioistuin katsoo näin ollen julkiasiamiestä kuultuaan, että sillä on kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot

26 Porschen ja Audin julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksesta esittämästä arvostelusta on muistutettava yhtäältä, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännössä ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksessä ei määrätä asianosaisten mahdollisuudesta esittää huomautuksia vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen (tuomio 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

27 Toisaalta SEUT 252 artiklan toisen kohdan nojalla julkisasiamiehen tehtävänä on täysin puolueettomana ja riippumattomana julkisesti esittää perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön mukaan vaativat hänen myötävaikutustaan. Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai perustelut, joiden päätteeksi hän päätyy siihen, eivät sido unionin tuomioistuinta. Tämän vuoksi se, että asianosainen ei yhdy julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa todettuun – riippumatta ratkaisuehdotuksessa tutkituista kysymyksistä – ei sellaisenaan voi olla peruste suullisen käsittelyn aloittamiseksi uudelleen (tuomio 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

28 Edellä esitetyn perusteella unionin tuomioistuin katsoo, ettei asian käsittelyn suullista vaihetta ole määrättävä aloitettavaksi uudelleen.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Asiassa C-397/16 esitetty toinen kysymys ja asiassa C-435/16 esitetty ensimmäinen kysymys

29 Ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet kysyvät asiassa C-397/16 esitetyllä toisella kysymyksellä ja asiassa C-435/16 esitetyllä ensimmäisellä kysymyksellä, joita on tarkasteltava yhdessä ja ensimmäiseksi, onko asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että siihen sisältyvän niin sanotun

korjauslausekkeen mukaan yhteisömalliin perustuvaa suojaa ei ole mallilla, joka on moniosaisen tuotteen osa, jota käytetään tämän moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi, jos suojattu malli on riippuvainen moniosaisen tavaran ulkoasusta.

30 Audi, Porsche ja Saksan hallitus väittävät, että asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua korjauslauseketta sovelletaan pelkästään moniosaisen tuotteen sellaisiin osiin, joiden ulkoasusta suojattu malli on riippuvainen eli jotka ovat määrämuotoisia, minkä vuoksi ajoneuvojen kevytmetallivanteet eivät voi kuulua tämän säännöksen soveltamisalaan. Acacia, Italian ja Alankomaiden hallitukset ja Euroopan komissio toteavat sitä vastoin, että korjauslausekkeen soveltaminen ei rajoitu määrämuotoisiin osiin eli sellaisiin osiin, joiden muoto on koko tuotteen ulkoasun myötä periaatteessa määritetty pysyvästi ja joiden muotoa asiakas ei siis voi vapaasti valita, minkä vuoksi kevytmetallivanteet voivat kuulua tämän säännöksen soveltamisalaan.

31 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkitsemisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on. Myös unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen syntyhistoriasta voi ilmetä sen tulkinnan kannalta merkityksellisiä seikkoja (ks. vastaavasti tuomio 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami ym. v. parlamentti ja neuvosto, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 50 kohta; tuomio 1.7.2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, 30 kohta ja tuomio 18.5.2017, Hummel Holding, C-617/15, EU:C:2017:390, 22 kohta).

32 Asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdan mukaan ”yhteisömalliin perustuvaa suojaa ei ole mallilla, joka on [moniosaisen tuotteen osa], jota käytetään 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla kyseisen moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi”.

33 Toisin kuin asetuksen N:o 6/2002 johdanto-osan 13 perustelukappaleessa – jossa todetaan, että olisi aiheellista olla antamatta yhteisömallin nojalla suojaa mallille, jota sovelletaan tai joka sisältyy sellaiseen tuotteeseen, joka on osa moniosaista tuotetta, ”jonka ulkoasusta malli on riippuvainen”, ja jota käytetään moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi –, tämän saman asetuksen 110 artiklan 1 kohdassa rajoitutaan säätämään, että on oltava kyse moniosaisen tuotteen osasta, jota ”käytetään – – kyseisen moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi”.

34 Asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdasta ilmenee näin ollen, että se seikka, että suojattu malli on riippuvainen moniosaisen tuotteen ulkoasusta, ei kuulu tässä säännöksessä lueteltuihin edellytyksiin.

35 Tätä kirjaimellista tulkintaa tukee ensinnäkin korjauslausekkeen syntyhistoria.

36 Mainitun lausekkeen hyväksymistä edeltäneistä lainsäädäntötöistä on nimittäin todettava, että sekä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisömallista (EYVL 1994, C 29, s. 20) että muutettu ehdotus neuvoston asetukseksi yhteisömallista (EYVL 2001, C 62 E, s. 173) sisältävät säännöksen, jossa – vaikka sitä ei olekaan laadittu täysin samaa sanamuotoa käyttäen – säädetään erityisesti, että yhteisömallisuojaa ei ole sellaiseen tuotteeseen sovellettavalla tai sisällytettävällä mallilla, joka on osa moniosaista tuotetta, ”jonka ulkonäöstä malli on riippuvainen”.

37 Kuten julkisasiamies on kuitenkin todennut ratkaisuehdotuksensa 60–62 kohdassa, 19.10.2000 annetusta pysyvien edustajien komitean (Coreper) puheenjohtajavaltion kertomuksesta nro 12420/00 (toimielinten välinen asiakirja 1993/0463 (CNS)) ilmenee, että ”poliittiseen yhteisymmärrykseen pääsemiseksi ehdotuksesta” Coreperille esitettiin kaksi pääasiallista kysymystä, joista toinen koski erityisesti varaosia. Mainitusta kertomuksesta kävi ilmi, että suurin osa mainitun komitean edustajista katsoi, että yhtäältä kyseisen säännöksen sanamuoto on lähellä direktiivin 98/71 14 artiklan sanamuotoa ja että toisaalta varaosat jäävät tulevalla asetuksella annettavan suojan ulkopuolelle ”vain siltä osin kuin niitä käytetään moniosaisen tuotteen korjaamiseen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi”.

38 Kyseisen säännöksen sanamuodossa käytetty edellytys, joka käy ilmi sekä ehdotuksesta että komission muutetusta ehdotuksesta, jotka mainitaan edellä 36 kohdassa, ja joka koskee sitä seikkaa, että tuote, johon malli sisältyy tai johon sitä sovelletaan, on osa moniosaista tuotetta, jonka ”ulkoasusta suojattu malli on riippuvainen”, on jätetty nimenomaan tässä asiayhteydessä pois neuvoston lopulta hyväksymästä säännöksestä.

39 Asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdan syntyhistoriasta ilmenee näin ollen, että se, ettei tämän säännöksen soveltamisalaa ole rajoitettu osiin, joiden muodon määrittää moniosaisen tuotteen muoto, johtuu lainsäädäntömenettelyssä tehdystä valinnasta.

40 Kuten Audi, Porsche ja Saksan hallitus väittävät, viittaus siihen vaatimukseen, että ”suojattu malli on riippuvainen moniosaisen tuotteen ulkoasusta”, on tosin säilytetty asetuksen N:o 6/2002 johdanto-osan 13 perustelukappaleen sanamuodossa. Edellä esitetyillä perusteilla tämä seikka ei kuitenkaan vaikuta ratkaisevalta. Lisäksi unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella on niin, että vaikka unionin säädöksen johdanto-osassa voidaan täsmentää säädöksen sisältöä, siihen ei kuitenkaan voida vedota kyseisen säädöksen varsinaisista säännöksistä poikkeamiseksi (tuomio 10.1.2006, IATA ja ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, 76 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

41 Näillä perusteilla – ja kun otetaan huomioon unionin lainsäätäjän tarkoitus, sellaisena kuin siitä muistutetaan edellä 36–38 kohdassa – asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohtaa ei ole tulkittava suppeasti edellä 30 kohdassa mainitulla tavalla, jota Audi, Porsche ja Saksan hallitus puoltavat ja joka perustuu tämän säännöksen luonteeseen poikkeus- tai siirtymäsäännöksenä.

42 Tältä osin yhtäältä korjauslauseke tosin rajoittaa yhteisömallin haltijan oikeuksia, koska tältä poistetaan, kun asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät, tämän asetuksen 19 artiklan 1 kohdassa säädetty yksinoikeus estää kolmatta osapuolta käyttämästä mallia ilman haltijan lupaa, mikä voisi tosiaankin olla peruste sille, että 110 artiklan 1 kohtaa tulkittaisiin suppeasti. Tämä seikka ei silti voi olla peruste sille, että mainitun säännöksen soveltamista koskisi edellytys, josta siinä ei säädetä.

43 Toisaalta on huomattava, että vaikka asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan otsikko on ”Siirtymäsäännös” ja lisäksi sen 1 kohdassa säädetään korjauslausekkeesta ”kunnes tähän asetukseen komission ehdotuksesta tehtävät muutokset tulevat voimaan”, on todettava, että tätä säännöstä on luonteensa puolesta tarkoitus soveltaa siihen saakka, kunnes sitä muutetaan tai se kumotaan komission ehdotuksesta.

44 Toiseksi edellä 34 kohdassa mainittu asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdan tulkinta saa tukea, kun analysoidaan asiayhteyttä, johon korjauslauseke sisältyy, koska mainittu asiayhteys puoltaa yhtäältä asetuksen N:o 6/2002 ja toisaalta direktiivin 98/71 säännösten johdonmukaista tulkintaa.

45 Tältä osin on todettava ensiksi, että – kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 55 kohdassa – sekä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi mallien oikeudellisesta suojasta (EYVL 1993, C 345, s. 14) että edellä 36 kohdassa mainittu asetusehdotus, jotka komissio esitti samanaikaisesti, sisälsivät korjauslausekkeen, jonka soveltamisala oli rajoitettu osiin moniosaista tuotetta, ”jonka ulkoasusta suojattu malli on riippuvainen”. Toisin kuin edellä mainittu ehdotus direktiiviksi, direktiivissä 98/71 säädetty korjauslauseke ei sisällä tällaista rajoitusta. Kuten edellä 37 kohdassa on todettu, asetuksen N:o 6/2002 antamiseen johtaneissa lainsäädäntötöissä tämän asetuksen 110 artiklan 1 kohtaan sisältyvän korjauslausekkeen sanamuodon tarkistamisen tarkoituksena oli lähentää tätä sanamuotoa direktiivin 98/71 14 artiklan sanamuotoon nähden.

46 Lisäksi asetuksen N:o 6/2002 johdanto-osan yhdeksännessä perustelukappaleessa todetaan, että tämän asetuksen aineelliset säännökset olisi yhdenmukaistettava direktiivin 98/71 vastaavien säännösten kanssa.

47 Lopuksi asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 2 kohdasta ilmenee, että komission ehdotukset tämän artiklan 1 kohtaan sisältyvän korjauslausekkeen muuttamiseksi on esitettävä samanaikaisesti kuin muutokset, joita komissio esittää direktiivin 98/71 14 artiklaan sisältyvästä korjauslausekkeesta tämän direktiivin 18 artiklan mukaisesti, ja komission on mainitun 110 artiklan 2 kohdan mukaan myös otettava huomioon kyseiset muutokset.

48 Direktiivin 98/71 14 artikla ei kuitenkaan sisällä vaatimusta, jonka mukaan suojatun mallin on oltava riippuvainen moniosaisen tuotteen ulkoasusta, mikä puoltaa korjauslausekkeen tulkitsemista siten, että sen soveltamisen edellytyksenä ei ole tätä vaatimusta.

49 Kolmanneksi on todettava, ettei edellä 34 kohdassa mainittua asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdan tulkintaa voida kumota korjauslausekkeella tavoitellulla päämäärällä, jota on tarkennettu edellä 36 kohdassa mainitun asetusehdotuksen perusteluissa.

50 Kuten mainituista perusteluista ilmenee, yhteisömallin antamalla suojalla voi olla epätoivottuja vaikutuksia, koska suojalla poistetaan ja rajoitetaan kilpailua markkinoilla, mikä koskee erityisesti pitkäikäisiä ja kalliita moniosaisia tuotteita, kuten moottoriajoneuvoja, joiden yksittäisten osien, joista moniosainen tuote koostuu, mallien suoja voi saada aikaan todelliset varaosien kytkösmarkkinat. Korjauslausekkeen tarkoituksena on näin ollen välttää tiettyjen varaosien kytkösmarkkinoiden syntymistä ja erityisesti välttää sitä, että kuluttaja, joka ostaa pitkäikäisen tuotteen, joka voi olla kallis, olisi ennalta määräämättömäksi ajaksi sidottu ostamaan ulkoisia osia moniosaisen tuotteen valmistajalta.

51 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 44 ja 45 kohdassa, asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa korjauslausekkeessa säädetään nimenomaan varaosien kytkösmarkkinoiden syntymisen rajoittamiseksi siitä, että yhteisömalliin perustuvaa suojaa ei ole mallilla, joka on moniosaisen tuotteen osa, jota käytetään kyseisen moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi.

52 Korjauslausekkeen tarkoitusta, jona on varaosien markkinoiden vapauttaminen tietyssä määrin, tukevat lisäksi direktiivin 98/71 johdanto-osan 19 perustelukappale ja 14 artikla, joiden mukaan kansallisia säännöksiä, jotka koskevat osan, jotka käytetään moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi, mallin käyttöä, voidaan muuttaa vain, jos näiden muutosten tavoitteena on kyseisten osien markkinoiden vapauttaminen.

53 Kaikesta edellä esitetystä johtuu, että asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdan soveltamisala ei rajoitu sellaisen moniosaisen tuotteen osiin, jonka ulkoasusta suojattu malli on riippuvainen.

54 Edellä esitetyillä perusteilla asiassa C-397/16 esitettyyn toiseen kysymykseen ja asiassa C-435/16 esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siihen sisältyvässä niin sanotussa korjauslausekkeessa ei aseteta mallin, joka on moniosaisen tuotteen osa, jota käytetään tämän moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi, yhteisömalliin perustuvan suojan poissulkemisen edellytykseksi, että suojattu malli on riippuvainen moniosaisen tuotteen ulkoasusta.

Asiassa C-397/16 esitetty ensimmäinen kysymys ja asiassa C-435/16 esitetty toinen kysymys

55 Asiassa C-397/16 esitetyllä ensimmäisellä kysymyksellä ja asiassa C-435/16 esitetyllä toisella kysymyksellä, joita on tarkasteltava yhdessä ja toiseksi, ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet tiedustelevat, mitä edellytyksiä asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohtaan sisältyvässä niin sanotussa korjauslausekkeessa asetetaan yhteisömalliin perustuvan suojan epäämiselle sellaisen mallin osalta, joka on moniosaisen tuotteen osa, jota käytetään tämän moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi.

56 Asiassa C-397/16 esitetyn ensimmäisen kysymyksen osalta Audi ja Saksan hallitus väittävät, että jäljennösvanne, joka on ulkoasultaan samanlainen kuin alkuperäinen ensiasennusvanne, ei kuulu moniosaisen tuotteen osan, jota käytetään moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi, käsitteen alaan, minkä vuoksi korjauslauseke ei kata tällaista vannetta. Acacia, Italian ja Alankomaiden hallitukset sekä komissio toteavat sitä vastoin, että jäljennösvanne, jonka ulkoasu on samanlainen kuin alkuperäisen ensiasennusvanteen ulkoasu, kuuluu moniosaisen tuotteen osan, jota käytetään moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi, käsitteen alaan.

57 Asiassa C-435/16 esitetystä toisesta kysymyksestä Porsche, Italian ja Alankomaiden hallitukset sekä komissio esittävät, että auton jäljennösvanne voi kuulua korjauslausekkeen soveltamisalaan vain, jos tällainen vanne on ulkoasultaan samanlainen kuin alkuperäinen vanne. Acacia toteaa sitä vastoin, että korjauslauseketta sovelletaan kaikkien alkuperäisten vanteiden ”tavanomaisiin muunnelmiin”.

58 Asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdan mukaan yhteisömalliin perustuvaa suojaa ei ole ”mallilla, joka on [moniosaisen tuotteen osa], jota käytetään 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla kyseisen moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi”.

59 Tämän säännöksen sanamuodosta ilmenee näin ollen, että korjauslausekkeen soveltaminen on riippuvainen useiden edellytysten täyttymisestä ja nämä edellytykset koskevat yhteisömallin olemassaoloa, ”moniosaisen tuotteen osan” olemassaoloa ja käyttämistä ”19 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla kyseisen moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi”.

60 Ensiksi on todettava, että asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdassa evätään ”yhteisömallin” kaikenlainen suoja, jos tässä säännöksessä säädetyt edellytykset täyttyvät. Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 90 ja 91 kohdassa, mainittua 110 artiklan 1 kohtaa voidaan soveltaa vain osiin, joiden suoja perustuu yhteisömalliin ja jotka, kuten tämän asetuksen 1 artiklan 1 kohdasta johtuu, täyttävät mainitussa asetuksessa ja erityisesti sen 4 artiklassa säädetyt suojan edellytykset.

61 Asetuksen N:o 6/2002 4 artiklan 2 kohdan mukaan malli, jota sovelletaan tai joka sisältyy moniosaisen tuotteen osana olevaan tuotteeseen, suojataan vain, jos yhtäältä osa, sen jälkeen, kun se on sisällytetty moniosaiseen tuotteeseen, pysyy näkyvissä tuotteen tavanomaisen käytön aikana, ja toisaalta siltä osin kuin nämä osan näkyvät piirteet itsessään täyttävät tämän artiklan 1 kohdassa säädetyt uutuuden ja yksilöllisen luonteen vaatimukset.

62 Käsiteltävässä asiassa on riidatonta, että näin on kyseisten vanteita koskevien yhteisömallien osalta, joiden haltijoita Audi ja Porsche ovat.

63 Toiseksi asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohtaa sovelletaan vain ”moniosaisen tuotteen osiin”.

64 On todettava, että asetuksessa N:o 6/2002 ei määritellä ”moniosaisen tuotteen osan” käsitettä. Tämän asetuksen 3 artiklan b ja c alakohdasta ilmenee kuitenkin, että yhtäältä ”tuotteella” tarkoitetaan kaikkia teollisesti tai käsityönä valmistettuja tavaroita mukaan luettuina muun muassa osat, jotka on tarkoitettu koottavaksi moniosaiseksi tuotteeksi, ja toisaalta ”moniosaisella tuotteella” tarkoitetaan tuotetta, joka koostuu useista osista, jotka voidaan korvata tuotteen purkamisen ja uudelleen kokoamisen mahdollistavalla tavalla. Lisäksi on niin, että koska sanaa ”osa” ei määritellä mainitussa asetuksessa, se on ymmärrettävä sillä yleiskielessä olevan merkityksen mukaisesti (ks. vastaavasti tuomio 4.5.2006, Massachusetts Institute of Technology, C-431/04, EU:C:2006:291, 17 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

65 Näin ollen on todettava, että asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdassa ”moniosaisen tuotteen osilla” tarkoitetaan moninaisia osia, jotka on tarkoitettu koottavaksi teollisesti tai käsityönä valmistetuksi moniosaiseksi tuotteeksi ja jotka voidaan korvata tällaisen tuotteen purkamisen ja uudelleen kokoamisen mahdollistavalla tavalla ja joiden puuttuessa moniosaista tuotetta ei voitaisi käyttää tavanomaisella tavalla.

66 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että auton vanne on luokiteltava mainitussa säännöksessä tarkoitetuksi ”moniosaisen tuotteen osaksi”, koska tällainen vanne on osa moniosaista tuotetta, joka on auto, eikä tätä tuotetta voitaisi sen puuttuessa käyttää tavanomaisella tavalla.

67 Kolmanneksi asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdan mukaan korjauslausekkeen soveltaminen edellyttää, että moniosaisen tuotteen osaa ”käytetään 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla kyseisen moniosaisen tuotteen korjaamiseen”.

68 Tältä osin on ensiksi todettava, että asetuksen N:o 6/2002 19 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että tässä säännöksessä tarkoitettu osan ”käyttö” käsittää sellaisen tuotteen, johon kyseinen malli sisältyy tai johon sitä sovelletaan, valmistamisen, tarjoamisen, markkinoille saattamisen, maahantuonnin, maastaviennin tai käytön sekä tällaisen tuotteen varastoinnin näihin tarkoituksiin. Kuten tämän artiklan sanamuodosta ilmenee, tämä käsite on ymmärrettävä laajasti ja se käsittää osan kaikenlaisen käytön korjaamista varten.

69 Toiseksi osan käytön tarkoituksena täytyy olla moniosaisen tuotteen ”korjaaminen”. Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 89 ja 100 kohdassa, vaatimus, jonka mukaan osaa on voitava käyttää moniosaisen tuotteen ”korjaamiseen”, tarkoittaa, että osa on tarpeen, jotta moniosaisen tuotteen tavanomainen käyttö on mahdollista; osan vika tai puuttuminen voi toisin sanoen estää tällaisen tavanomaisen käytön. Näin ollen mahdollisuus vedota korjauslausekkeeseen edellyttää, että osan käyttö on tarpeen moniosaisen tuotteen korjaamiseksi, kun tästä on tullut viallinen muun muassa alkuperäisen osan puuttumisen tai sille aiheutuneen vahingon seurauksena.

70 Korjauslausekkeen soveltamisalan ulkopuolelle jää näin ollen kaikenlainen osan käyttö mieltymysten vuoksi tai pelkästään mukavuussyistä, kuten muun muassa osan vaihtaminen esteettisistä syistä tai moniosaisen tuotteen yksilöllistämiseksi.

71 Neljänneksi asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdan mukaan korjauslausekkeen soveltaminen edellyttää, että moniosaisen tuotteen korjaaminen toteutetaan ”sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi”.

72 Kun otetaan huomioon asetuksen N:o 6/2002 3 artiklan a alakohta, on todettava, että tuotteen tai sen osan ulkomuoto johtuu erityisesti tuotteen ja/tai sen koristelun piirteistä, erityisesti linjoista, ääriviivoista, väreistä, muodosta, pintarakenteesta ja/tai materiaalista.

73 Kuten julkisasiamies totesi tältä osin ratkaisuehdotuksensa 103 ja 104 kohdassa, asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut osat vaikuttavat moniosaisen tuotteen ulkoasuun. Kuten nimittäin edellä 60 kohdassa muistutetaan, tämä säännös koskee vain osia, jotka saavat yhteisömalliin perustuvaa suojaa ja jotka näin ollen tämän asetuksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti sen jälkeen, kun ne on sisällytetty moniosaiseen tuotteeseen, pysyvät näkyvissä tämän tavanomaisen käytön aikana. Näkyvällä osalla on välttämättä vaikutus moniosaisen tuotteen ulkoasuun.

74 Lisäksi edellytetään, että korjaaminen suoritetaan moniosaisen tuotteen ”alkuperäisen” ulkoasun palauttamiseksi. Tästä seuraa, että jotta korjauslauseketta voidaan soveltaa, osaa on käytettävä moniosaisen tuotteen sellaisen ulkoasun palauttamiseksi, joka sillä oli, kun se saatettiin markkinoille.

75 On siis pääteltävä, että korjauslauseketta sovelletaan pelkästään sellaisiin moniosaisen tuotteen osiin, jotka ovat ulkoasultaan samanlaisia kuin alkuperäiset osat.

76 Tällainen tulkinta on lisäksi tekijän- ja teollisoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehdyn sopimuksen 26 artiklan 2 kohdan mukainen; siinä määrätään, että poikkeuksien teollismallien suojasta on oltava rajoitettuja eivätkä ne saa kohtuuttomasti haitata suojattujen teollismallien normaalia hyväksikäyttöä eivätkä kohtuuttomasti vahingoittaa teollismallin omistajan oikeutettuja etuja, kun otetaan huomioon kolmansien osapuolien oikeutetut edut. Näin on todellakin käsiteltävässä asiassa, koska korjauslausekkeen soveltaminen on rajoitettu sellaisen mallin käyttämiseen, joka on moniosaisen tuotteen osa, jota käytetään pelkästään tämän moniosaisen tuotteen tosiasialliseen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi.

77 Kyseessä ei siis voi olla sellaisen osan käyttö, jonka tarkoituksena ei ole palauttaa moniosaisen tuotteen ulkoasua sellaiseksi kuin se oli saatettaessa tuote markkinoille. Näin on muun muassa silloin, jos varaosa ei vastaa värinsä tai kokonsa puolesta alkuperäistä osaa tai jos moniosaisen tuotteen ulkoasua on muutettu sen markkinoille saattamisen jälkeen.

78 Edellä olevilla perusteilla asiassa C-397/16 esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen ja asiassa C-435/16 esitettyyn toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siihen sisältyvässä niin sanotussa korjauslausekkeessa asetetaan mallin, joka on moniosaisen tuotteen osa, jota käytetään tämän moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi, yhteisömalliin perustuvan suojan poissulkemisen edellytykseksi, että varaosan ulkoasu on samanlainen kuin sen alkuperäisen osan ulkoasu, joka oli liitetty moniosaiseen tuotteeseen, kun se saatettiin markkinoille.

Asiassa C-397/16 esitetty kolmas kysymys ja asiassa C-435/16 esitetty neljäs kysymys

79 Asiassa C-397/16 esitetyllä kolmannella kysymyksellä ja asiassa C-435/16 esitetyllä neljännellä kysymyksellä, joita on tarkasteltava yhdessä ja kolmanneksi, ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet tiedustelevat, onko asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että voidakseen vedota tähän säännökseen sisältyvään niin sanottuun korjauslausekkeeseen moniosaisen tuotteen osan valmistajan tai myyjän on varmistettava se, että tämä osa voidaan hankkia vain korjaustarkoitukseen, ja jos näin on, millä tavalla se on tehtävä.

80 Audi toteaa tästä, että korjauslausekkeen soveltaminen ei sovellu yhteen sen kanssa, että jäljennösosia myydään suoraan loppukuluttajille, minkä vuoksi jäljennösosien valmistajien täytyy rajoittua jakamaan tuotteitaan korjaamoille. Porsche väittää, että jäljennösosien valmistajan täytyy varmistaa objektiivisesti, että sen tuote voidaan hankkia yksinomaan korjaustarkoitukseen eikä myös muihin tarkoituksiin, kuten moniosaisen tuotteen yksilöllistämiseksi. Italian hallitus ja komissio katsovat, että jäljennösosien valmistajan on suoritettava yleisiä valvontatoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on taata niiden laillinen käyttö. Acacia ehdottaa osaltaan, että asiakaskunnalle ennalta ja kirjallisesti toimitettu tieto siitä, että osa on tarkoitettu moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi, on toimenpide, joka noudattaa vaatimusta kyseessä olevien etujen oikeudenmukaisesta tasapainosta.

81 Kuten asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdan sanamuodosta ilmenee, yhteisömalliin perustuvaa suojaa ei ole mallilla, joka on moniosaisen tuotteen osa, jota käytetään 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla kyseisen moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi. Kyseinen ”käyttö” käsittää erityisesti, kuten edellä 68 kohdassa on palautettu mieleen, sellaisen tuotteen, johon kyseinen malli sisältyy tai johon sitä sovelletaan, valmistamisen, tarjoamisen, markkinoille saattamisen, maahantuonnin, maastaviennin tai käytön sekä tällaisen tuotteen varastoinnin näihin tarkoituksiin.

82 On siis ratkaistava, asetetaanko silloin, kun tällainen käyttö koskee – kuten pääasioiden tilanteissa – tällaisen tuotteen valmistamista ja myyntiä, asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdassa tämän tuotteen valmistajalle ja myyjälle, jotka aikovat tuottaa ja myydä tuotetta sen käyttämiseksi tosiasiallisesti mainitussa säännöksessä säädettyjä edellytyksiä noudattaen, tiettyjä velvollisuuksia mainittujen edellytysten noudattamiseksi jatkokäyttäjien osalta.

83 Tästä on todettava, että korjauslausekkeella käyttöön otettu poikkeus malliin perustuvan suojan periaatteesta edellyttää, että kyseisen osan loppukuluttaja käyttää sitä asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdassa mainittuja edellytyksiä noudattaen eli että hän korjaa tämän osan avulla kyseisen moniosaisen tuotteen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi.

84 On myös todettava, että mainitussa säännöksessä otetaan käyttöön – edellä 51 kohdassa mieleen palautetuista erityisistä syistä – poikkeus mallien suojajärjestelmästä ja että tarve säilyttää tämän suojajärjestelmän tehokkuus edellyttää, että mainittuun poikkeukseen vetoavat tahot varmistavat mahdollisimman pitkälle sen, että muun muassa loppukuluttaja noudattaa tiukasti asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdassa säädettyjä edellytyksiä.

85 Vaikka tässä yhteydessä ei voidakaan odottaa, että moniosaisen tuotteen osan valmistaja tai myyjä takaa objektiivisesti ja kaikissa tilanteissa sen, että niiden asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdan mukaiseen käyttöön valmistamia tai myymiä osia lopulta todella käyttävät loppukuluttajat mainittuja edellytyksiä noudattaen, on kuitenkin niin, että voidakseen hyötyä tällä säännöksellä tällä tavoin käyttöön otetusta poikkeusjärjestelmästä tällaista valmistajaa tai myyjää koskee – kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 131, 132 ja 135 kohdassa – velvoite huolehtia siitä, että jatkokäyttäjät noudattavat näitä edellytyksiä.

86 Niiden tehtävänä on ensinnäkin ilmoittaa jatkokäyttäjälle tuotteeseen, sen pakkaukseen, esitteisiin tai myyntiasiakirjoihin tehdyllä selvällä ja näkyvällä merkinnällä yhtäältä se, että kyseiseen osaan sisältyy malli, joiden haltijoita ne eivät ole, ja toiseksi se, että tämä osa on tarkoitettu käytettäväksi yksinomaan moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi.

87 Tämän jälkeen niiden täytyy varmistaa asianmukaisin keinoin, muun muassa sopimuksin, että nämä jatkokäyttäjät eivät aio käyttää kyseisiä osia tavalla, joka ei sovellu yhteen asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdassa säädettyjen edellytysten kanssa.

88 Lopuksi mainitun valmistajan tai myyjän on pidättäydyttävä tällaisten osien myynnistä, jos ne tietävät tai, kun otetaan huomioon kaikki merkitykselliset seikat, niillä on perusteltuja syitä olettaa, että tätä osaa ei käytetä asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohdassa säädettyjen edellytysten mukaisesti.

89 Edellä esitetyillä perusteilla asiassa C-397/16 esitettyyn kolmanteen kysymykseen ja asiassa C-435/16 esitettyyn kolmanteen ja neljänteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että voidakseen vedota tähän säännökseen sisältyvään niin sanottuun korjauslausekkeeseen moniosaisen tuotteen osan valmistajalla tai myyjällä on huolellisuusvelvoite, joka liittyy siihen, että jatkokäyttäjät noudattavat mainitussa säännöksessä asetettuja edellytyksiä.

Oikeudenkäyntikulut

90 Pääasioiden asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

1) **Yhteisömallista 12.12.2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siihen sisältyvässä niin sanotussa korjauslausekkeessa ei aseteta mallin, joka on moniosaisen tuotteen osa, jota käytetään tämän moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi, yhteisömalliin perustuvan suojan poissulkemisen edellytykseksi, että suojattu malli on riippuvainen moniosaisen tuotteen ulkoasusta.**

2) **Asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siihen sisältyvässä niin sanotussa korjauslausekkeessa asetetaan mallin, joka on moniosaisen tuotteen osa, jota käytetään tämän moniosaisen tuotteen korjaamiseen sen alkuperäisen ulkoasun palauttamiseksi, yhteisömalliin perustuvan suojan poissulkemisen edellytykseksi, että varaosan ulkoasu on samanlainen kuin sen alkuperäisen osan ulkoasu, joka oli liitetty moniosaiseen tuotteeseen, kun se saatettiin markkinoille.**

3) **Asetuksen N:o 6/2002 110 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että voidakseen vedota tähän säännökseen sisältyvään niin sanottuun korjauslausekkeeseen moniosaisen tuotteen osan valmistajalla tai myyjällä on huolellisuusvelvoite, joka liittyy siihen, että jatkokäyttäjät noudattavat mainitussa säännöksessä asetettuja edellytyksiä.**

Allekirjoitukset